

SÍDLIŠTĚ ZE STARŠÍ DOBY BRONZOVÉ V BÝŠOVĚ, K. Ú. KNÍN, OKR. ČESKÉ BUDĚJOVICE

Ondřej Chvojka – Petr Zavřel

ÚVOD

V jižních Čechách je dnes známo téměř devadesát rovinných sídlišť ze starší doby bronzové (Chvojka 2007, 30–31), jen několik jich však bylo moderně zkoumáno. Jednu z výjimek představuje sídliště v Býšově u Knína, které objevili zaměstnanci archeologického oddělení Jihočeského muzea v Českých Budějovicích v březnu roku 2005 při provádění archeologického dohledu v prostoru skryté plochy pro novostavbu bioetanolového závodu. Následně zde byl proveden v celkem 34 sondách plošný archeologický odkryv, jehož popis a výsledky přinášíme v tomto článku.

POLOHA LOKALITY

Bývalý statek v Býšově se nachází na katastru zaniklé obce Knín, cca 2 km JJV od věži temelínské elektrárny, při cestě z bývalé obce Knín k hájovně Strouha. Sídliště ze starší doby bronzové bylo situováno v prostoru skrývky, 30–50 m severně od bývalého vepřína (dnes zbořeného), 50–80 m jižně od rybníku Barbora a 220–250 m ZSZ od středověké tvrze (obr. 2). Jedná se o polohu na mírném severním svahu nad původní vodotečí, v nadmořské výšce 458–459 m n. m. Na ZM 22-44-02 je poloha sídliště dána souřadnicemi 019:040.

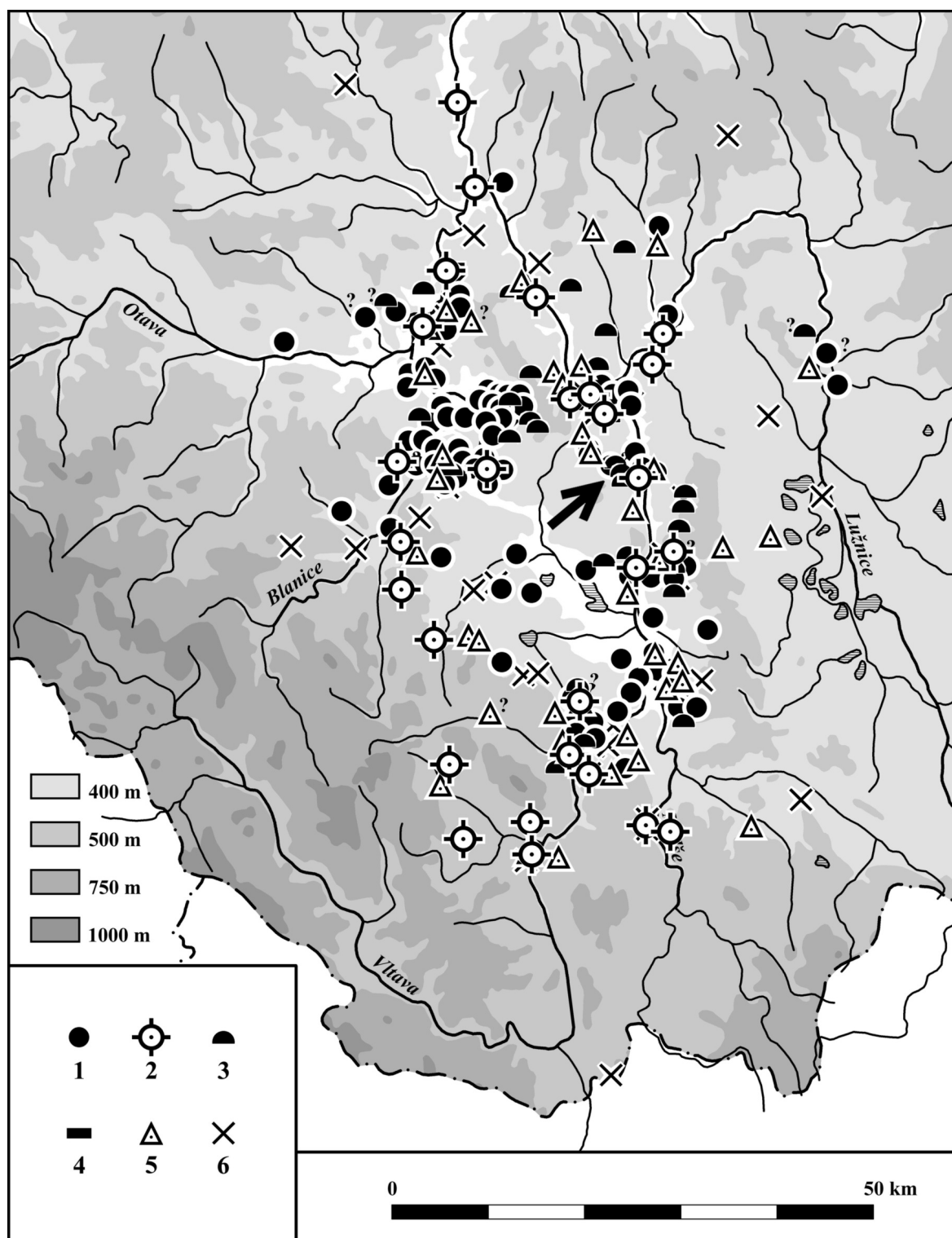
METODIKA ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU

Archeologický výzkum sídliště ze starší doby bronzové byl proveden formou zjišťovací sondáže, na níž navázal plošný odkryv celého prostoru. V první fázi byla odstraněna cca 20 cm vrstva ornice z plochy o velikosti cca 3 ha, nacházející se mezi asfaltovou silnicí k hájovně Strouha a rybníkem Barbora, na západě navazující na areál zemědělského statku. Při pečlivé prohlídce skrývky byly v jednom místě pozorovány pravěké keramické zlomky. Dne 15. 3. 2005 byla v místě zjištění pravěké keramiky položena zjišťovací sonda A, v níž byl zachycen zahloubený objekt ze starší doby bronzové (objekt 1/05). V místech kumulace mazanice, vzdálené 17,50 m severně od okraje objektu 1/05, byla pak začištěna menší jamka – objekt 2/05. Následně byla v celé této části skrývky provedena mikrosondáž, jejímž výsledkem bylo zjištění kompaktní pravěké sídlištní vrstvy.

Na základě tohoto pozitivního zjištění bylo do celého prostoru pravěkého sídliště položeno šachovnicovým způsobem celkem 33 sond, které postihly velkou část plochy lokality (obr. 3). Sondy měly většinou čtvercový tvar o velikosti 2 × 2 m, v několika případech byly obdélné o rozměrech 4 × 2 m. Bloky mezi sondami byly následně odkryty v případech, kdy do jejich prostoru zasahovala zjištěná archeologická situace (objekty, vrstva). Odkrytá plocha (včetně bloků mezi sondami) dosahovala velikosti 217,5 m². Ve většině sond byla zachycena sídlištní vrstva, pod níž bylo identifikováno a prozkoumáno několik zahloubených objektů, tvořících součást sídliště. Všechny zjištěné archeologické situace byly kresebně a fotograficky dokumentovány, celkové zaměření archeologického výzkumu provedl A. Majer z Volyně.

POPIS ZJIŠTĚNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH SITUACÍ A NÁLEZŮ

Ve většině sond byla zachycena sídlištní vrstva, která byla značena vždy číslem sondy a jedničkou na konci (tj. v sondě 1/05 jako vrstva 1001, v sondě 2/05 jako 2001 atd.). Bloky mezi sondami byly číslovány podle čísel sond (tj. blok mezi sondami 1 a 2/05 byl označen jako blok 1-2/05, blok mezi sondami 1, 2, 7 a 8/05 byl označen jako blok 1-2-7-8/05 atd.). Dno sond tvořilo rezavě hnědé až hnědožluté písčité až

Obr. 1. Mapa jižních Čech s nálezy ze starší doby bronzové. Podle Chvojka 2007, obr. 1. Šipka označuje polohu lokality Býšov. Legenda: 1 – rovinné sídliště; 2 – výšinné sídliště; 3 – mohylové pohřebiště; 4 – ploché pohřebiště; 5 – hromadný nález; 6 – ojedinělý nález

šterkopísčité podloží. Všechny nálezy jsou uloženy v archeologickém oddělení Jihočeského muzea (JčM) v Českých Budějovicích pod inventárními čísly A 26550–26628.

Sonda A

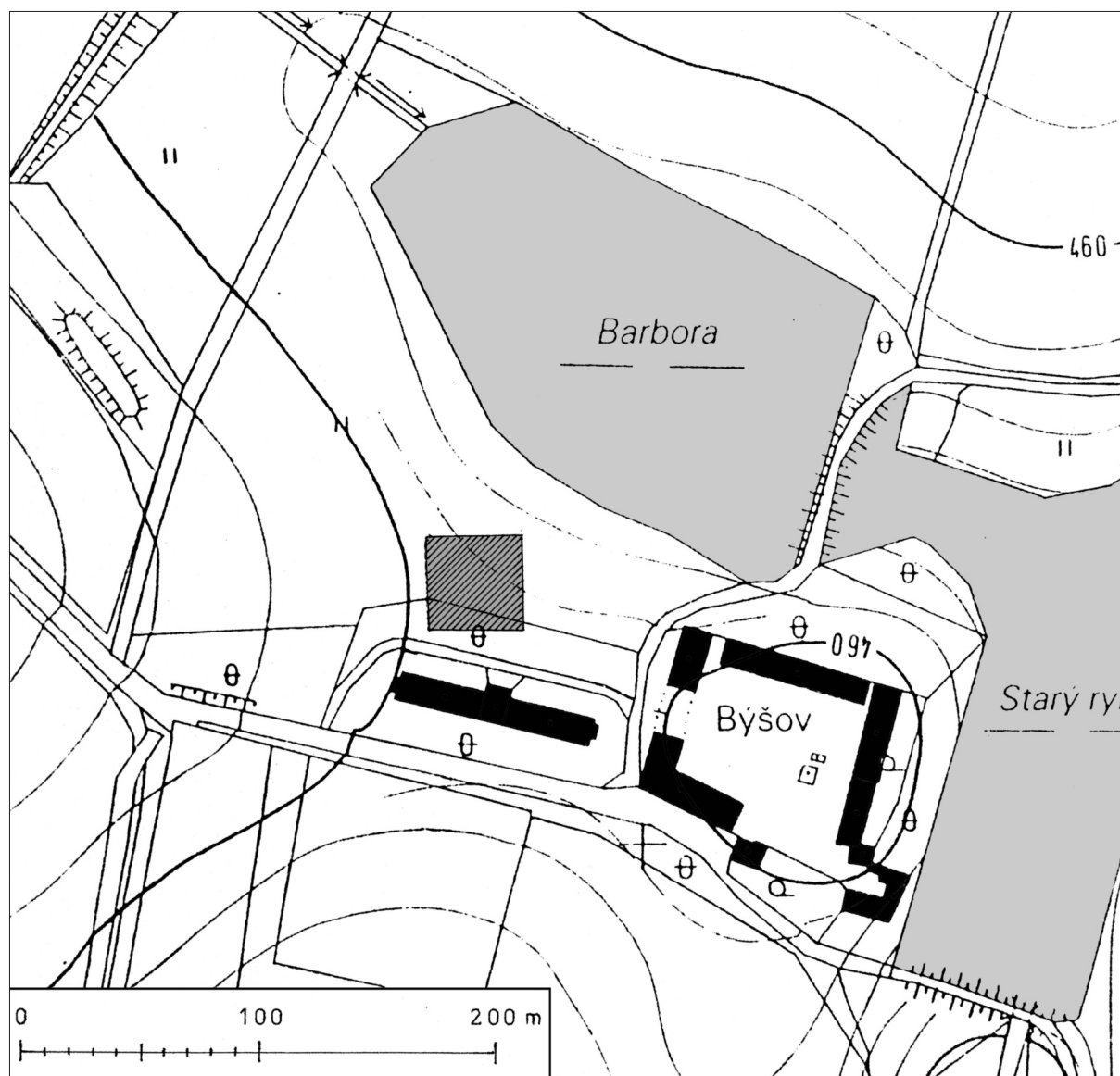
Položena do míst objektu 1/05. Rozměry: 3 × 5 m. V sondě byla zjištěna následující situace:

Vrstva. Hnědá až tm. hnědá písčitohlinitá sídlištní vrstva s ojedinělými uhlíky. Zachyceny jen zbytky vrstvy, zejména v západní části sondy, kde dosahovala mocnost 10–15 cm. Ve východní části sondy (v místech objektu 1/05) vrstva vyznívala, místy nebyla vůbec dochována. **Nálezy:** 5 keramických zlomků (nezdobené ze stěn), 6 zlomků mazanice (amorfní). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26550. Nekresleny.

Objekt 1/05. Mírně zahluobený objekt téměř kruhového půdorysu s lalokovitým výběžkem na jižní straně (obr. 4; 10). Dno nepravidelně mísovité, s největším zahluobením ve střední až jižní části objektu. Při jižním obvodu objektu se nacházely tři kúlové jamky (KJ 1–3) kruhového až oválného půdorysu s rovným dnem. Rozměry objektu 1/05: max. 1,86 × 1,75 m, hloubka od původního povrchu max. 25 cm. **KJ 1:** 14 × 20 cm, hloubka 14 cm; **KJ 2:** 15 × 15 cm, hloubka 17 cm; **KJ 3:** 19 × 19 cm, hloubka 13 cm. Výplň objektu 1/05: hnědá jílovitohlinitá s četnými kousky mazanice a uhlíky. **Nálezy:**

– horní vrstva objektu (zaškrabání): 8 keramických zlomků (1× vytažený a ven ovalený okraj, ostatní nezdobené ze stěn; 1× tuhový zlomek – intruze 13. století), 26 zlomků mazanice (amorfní). Ulož: JčM, i. č. A 26551.

– vlastní výplň objektu: 6 keramických zlomků (všechny nezdobené ze stěn) a 26 zlomků mazanice (amorfní). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26552. Nekresleny.

Obr. 2. Býšov. Šikmo šrafovane zaměření plochy archeologického výzkumu sídliště ze starší doby bronzové. Zaměřil A. Majer

Objekt 2/05

Zjištěn při prohlídce skrývky samostatně, mimo sondáž. Menší jamka ledvinovitého tvaru s prohlubní na severní straně. Dno nerovné, stupňovitě zahloubené do prohlubně na severní straně. Délka objektu 97, šířka max. 65, hloubka max. 20 cm. Jižní okraj objektu byl vzdálen 17,50 m severním směrem od bodu A na východní straně objektu 1/05. Výplň: hnědá jílovitohlinitá až jílovitá s malými kousky mazanice a uhlíky. Nálezy učiněny jen v povrchové vrstvě při zaškrabání objektu, ve výplni nebyly žádné nálezy učiněny. **Nálezy:** 4 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26553. Nekresleny.

Sonda 1/05

Položena do místa mikrosondy s bohatými nálezy keramiky. Rozměry: 4 × 2 m. JV okraj sondy byl vzdálen 7,80 m od bodu A na V straně objektu 1/05. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a okraj jednoho zahloubeného objektu.

1001. Tm. hnědá písčitohlinitá sídlištní vrstva s ojedinělými uhlíky. Mocnost: 10–20 cm. **Nálezy:** 95 keramických zlomků (mimo kreslených zlomků též 1× zlomek s plastickou promačkávanou páskou, 2× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26554. Kresleny 4 zlomky:

1. Zl. vytaženého okraje. 38 × 39 × 5 mm. B. vně i uvnitř tm. hnědošedá. Bez výz. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). P. vně i uvnitř hlazen. KT střední. Obr. 7:11.

2. Zl. těla patrně amfory s jedním páskovým uchem na plecích. 47 × 50 × 6 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Bez výz. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). P. vně i uvnitř hlazen. KT střední. Obr. 7:12.

3. Zl. těla. 90 × 75 × 7 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Výzdoba na plecích: plastická páska s šikmými kapkovitými vrypky, přecházející do velkého oválného výstupku. Příměs: kamínky – hojně (do 5 mm). P. značně otřelý, drolivý. KT hrubá. Obr. 7:17.

4. Zl. těla. 39 × 64 × 8 mm. B. vně tm. šedohnědá, uvnitř hnědočerná. Výz. na těle: plastická promačkávaná páska. Příměs: kamínky – středně (do 4 mm). P. uvnitř hlazen. KT hrubá. Obr. 7:18.

Objekt 3/05. V sondě zachycen západní okraj objektu. Popis objektu viz u sondy 2/05.

Blok 1-2/05

Blok mezi sondami 1 a 2/05. Rozměry bloku: 2 × 0,5 m. V bloku byla zjištěna následující situace:

1001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. **Nálezy:** 15 keramických zlomků (1× s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn) a 1 zlomek mazanice (amorfní). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26555. Nekresleny.

Objekt 3/05. V bloku zachycena střední část objektu. Popis objektu viz u sondy 2/05.

Kulová jamka 11. Zjištěna mezi SZ okrajem objektu 3/05 (od něj vzdálena 35 cm) a JZ okrajem objektu 7/05 (od něj vzdálena 50 cm). Jamka kruhového půdorysu s mírně mísovitě prohnutými stěnami a mírně šikmým dnem (obr. 5). Průměr 26 cm, hloubka od původního povrchu max. 12 cm. Výplň tm. hnědá hlinitá s uhlíky. Bez nálezu.

Blok 1-2-7-8/05

Blok mezi sondami 1, 2, 7 a 8/05. Rozměry bloku: 2 × 1 m. V bloku byla zjištěna následující situace:

1001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. **Nálezy:** 30 keramických zlomků (mimo kreslené zlomky 1× rovný okraj, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26556. Kresleny 3 keramické zlomky:

1. Zl. těla. 26 × 25 × 4 mm. B. vně i uvnitř světle hnědošedá. Výz. na těle: dvě horizontální plastické pásky s drobnými důlky. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). KT hrubá. Pozn.: velmi omlutý povrch, výzdoba místy neznatelná. Obr. 7:2.

2. Zl. těla. 55 × 43 × 7 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Výz. na plecích: plastická páska s výraznými šikmými vrypky. Příměs: kamínky – středně (do 2 mm). P. uvnitř hlazen. KT hrubá. Obr. 7:14.

3. Zl. vytaženého okraje a hrdla. 36 × 51 × 8–9 mm. B. vně i uvnitř tm. šedohnědá. Bez výz. Příměs: kamínky – hojně (do 2 mm). P. uvnitř leštěn. KT hrubá. Obr. 7:15.

Objekt 7/05. V bloku zachycena JZ část objektu. Popis objektu viz u sondy 7/05.

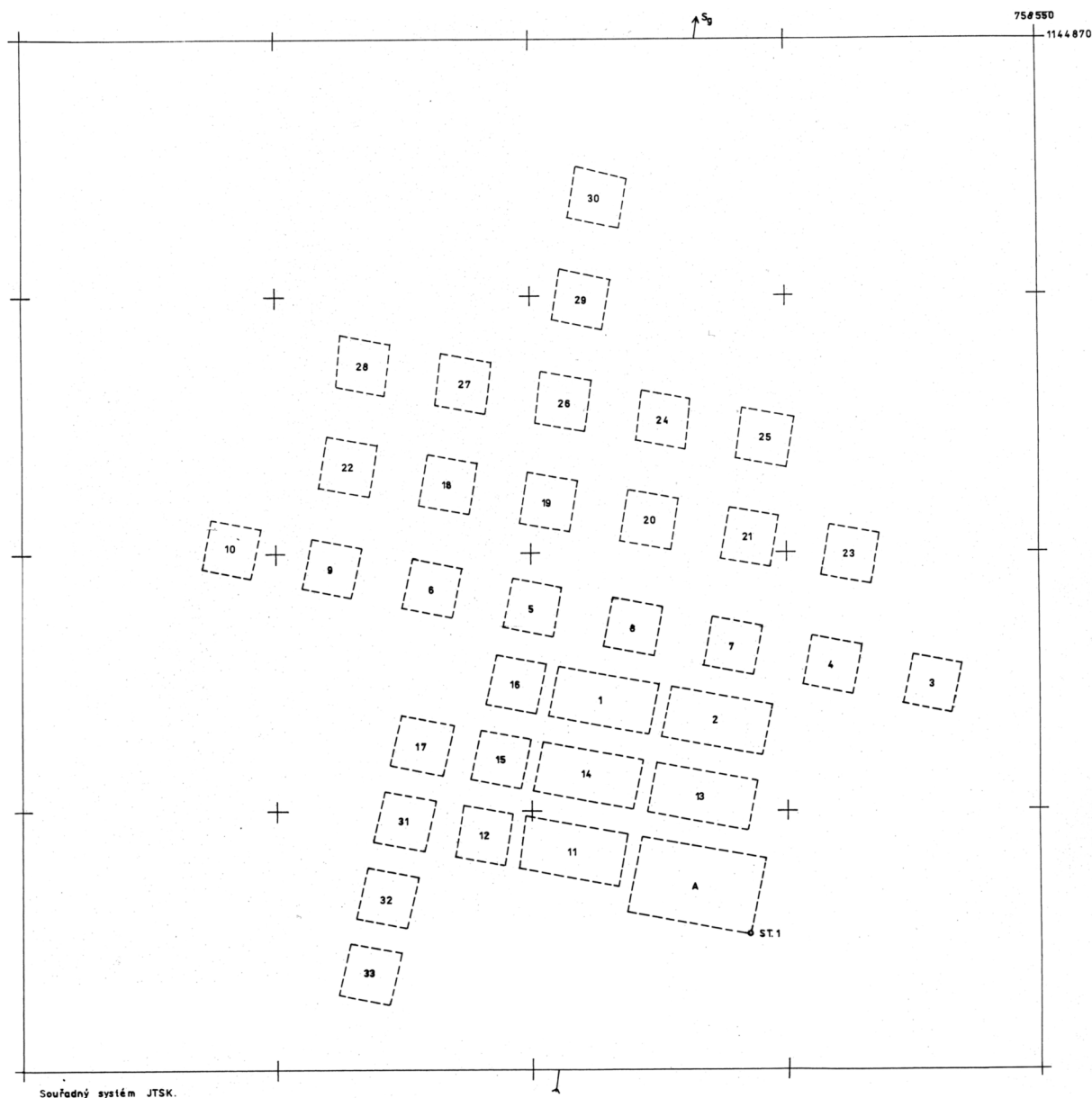
Objekt 13/05. Kumulace kamenů 35 cm Z od okraje objektu 7/05 (obr. 5). Množství neopracovaných lomových kamenů, většinou zapuštěných do podloží. Rozměry 75 × 80 cm, hloubka od původního terénu max. 10 cm. Mezi kameny zjištěna slabá hnědá hlinitá vrstvička s uhlíky. Bez nálezu.

Sonda 2/05

Položena 0,5 m východně od okraje sondy 1/05. JV okraj sondy byl vzdálen 6,3 m v SSZ směru od bodu A u východního okraje objektu 1/05. Rozměry sondy: 4 × 2 m. V sondě byla zjištěna následující situace:

2001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–20 cm. **Nálezy:** 29 keramických zlomků (1× s plastickou promačkávanou páskou, 1× zl. páskového ucha, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26557. Nekresleny.

Objekt 3/05. Větší jáma oválného půdorysu s pravidelným mísovitě zahloubeným dnem, zjištěná v sondách 1 a 2/05 a v bloku 1-2/05 (obr. 5; 11). Při V hraně objektu zjištěny dvě kulové jamky (KJ 4 a 8 – viz níže), v blízkosti objektu

Obr. 3. Býšov. Zaměření sond archeologického výzkumu sídliště ze starší doby bronzové. Zaměřil A. Majer

pak byly zjištěny další dvě jamky (objekt 4/05 a KJ 11) a pak velký objekt 7/05. Celá skupina těchto objektů tvoří bezesporu jeden sídelní komplex, snad obytného charakteru. Délka objektu 3/05 max. 2,15, šířka max. 1,44 m, hloubka od původního povrchu max. 22 cm. Výplň hnědá hlinitojílovitá s uhlíky, téměř bez nálezů – nálezy byly učiněny pouze při Z okraji objektu (v sondě 1/05). **Nálezy:** 3 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26558. Nekresleny.

– **Kúlová jamka 4.** Jamka oválného půdorysu při V okraji objektu 3/05, mírně se zužující k rovnému dnu (obr. 5). Rozměry 26 × 22 cm, hloubka od původního povrchu 26 cm. Výplň hnědočerná hlinitá s množstvím uhlíků, naznačujících původní dřevěný kůl – z výplně odebrán vzorek k další analýze. Bez nálezů.

– **Kúlová jamka 8.** Velká jamka kruhového půdorysu v JV rohu objektu 3/05. Stěny šikmé, dno mísovitě. Rozměry 45 × 40, hloubka od původního povrchu 20 cm. Výplň hnědá hlinitá s ojedinělými uhlíky. Bez nálezů.

Objekt 4/05. Pravděpodobně kúlová jamka ležící 40 cm od SV okraje objektu 3/05 a 20 cm J od okraje objektu 7/05 (obr. 5). Jamka kruhového půdorysu mísovitě zahlabená. Rozměry 13 × 13 cm, hloubka od původního povrchu 9 cm. Výplň tm. hnědá s ojedinělými kamínky a uhlíky. **Nálezy:** 6 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26559. Nekresleny.

Blok 2-7/05

Blok mezi sondami 2 a 7/05. Rozměry bloku: 3 × 1 m. V bloku byla zjištěna následující situace:

2001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–20 cm. *Nálezy:* 11 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26560. Nekresleny.

Objekt 7/05. V bloku zachycena celá jižní polovina objektu s KJ 9 a 10. Popis objektu viz u sondy 7/05.

Blok 2-13/05

Blok mezi sondami 2 a 13/05. Rozměry bloku: 4 × 1 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt zde nebyl zachycen.

2001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–15 cm. *Nálezy:* 14 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1× zl. rovného okraje, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26561. Kreslen 1 zlomek:

1. Zl. mísy esovitě profilace s vytaženým, zesíleným a zevnitř výrazně odsazeným okrajem. 68 × 60 × 7–14 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Bez výz. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). P. uvnitř hlazen. KT střední. *Obr. 7:21.*

Sonda 3/05

První z řady sond 3–10/05, které byly položeny 1 m severně od okraje sond 1–2/05 s cílem zachytit pokračování sídliště severním směrem. Všechny uvedené sondy měly velikost 2 × 2 m, bloky mezi sondami byly rovněž široké 2 m. Sonda 3/05 tvořila východní okraj této řady. Položena byla 2 m od východního okraje sondy 4/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyla zjištěna žádná archeologická situace: pod cca 5 cm vrstvičkou uježděné hlíny se nacházelo geologické podloží. V sondě nebyl ani učiněn žádný archeologický nález.

Sonda 4/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 3/05. JZ okraj sondy byl vzdálen 1 m severním směrem od SV okraje sondy 2/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyla zjištěna žádná archeologická situace: pod cca 5 cm vrstvičkou uježděné hlíny se nacházelo geologické podloží. V sondě nebyl ani učiněn žádný archeologický nález.

Sonda 5/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 8/05 a 2 m od východního okraje sondy 6/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt nebyl zachycen:

5001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 12–15 cm. *Nálezy:* 20 keramických zlomků (1× s výzdobou plastické promačkávané pásky, 1× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn) a 1 amorfní zlomek mazanice. Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26562. Nekresleny.

Blok 5-6/05

Blok mezi sondami 5 a 6/05. Prozkoumána byla jen východní část bloku navazující na sondu 5/05. Rozměry zkoumaného bloku: 2 × 1 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt zde nebyl zachycen.

5001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 12–15 cm. *Nálezy:* 1 keramický zlomek (nezdobený ze stěny) a 1 omlutý vltavín. Ulož: JčM, i. č. A 26563. Nekresleny.

Blok 5-6-16/05

Blok mezi sondami 5, 6 a 16/05. Rozměry bloku: 2 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt zde nebyl zachycen.

5001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. *Nálezy:* 7 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26564. Nekresleny.

Blok 5-8/05

Blok mezi sondami 5 a 8/05. Rozměry bloku: 2 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt zde nebyl zachycen.

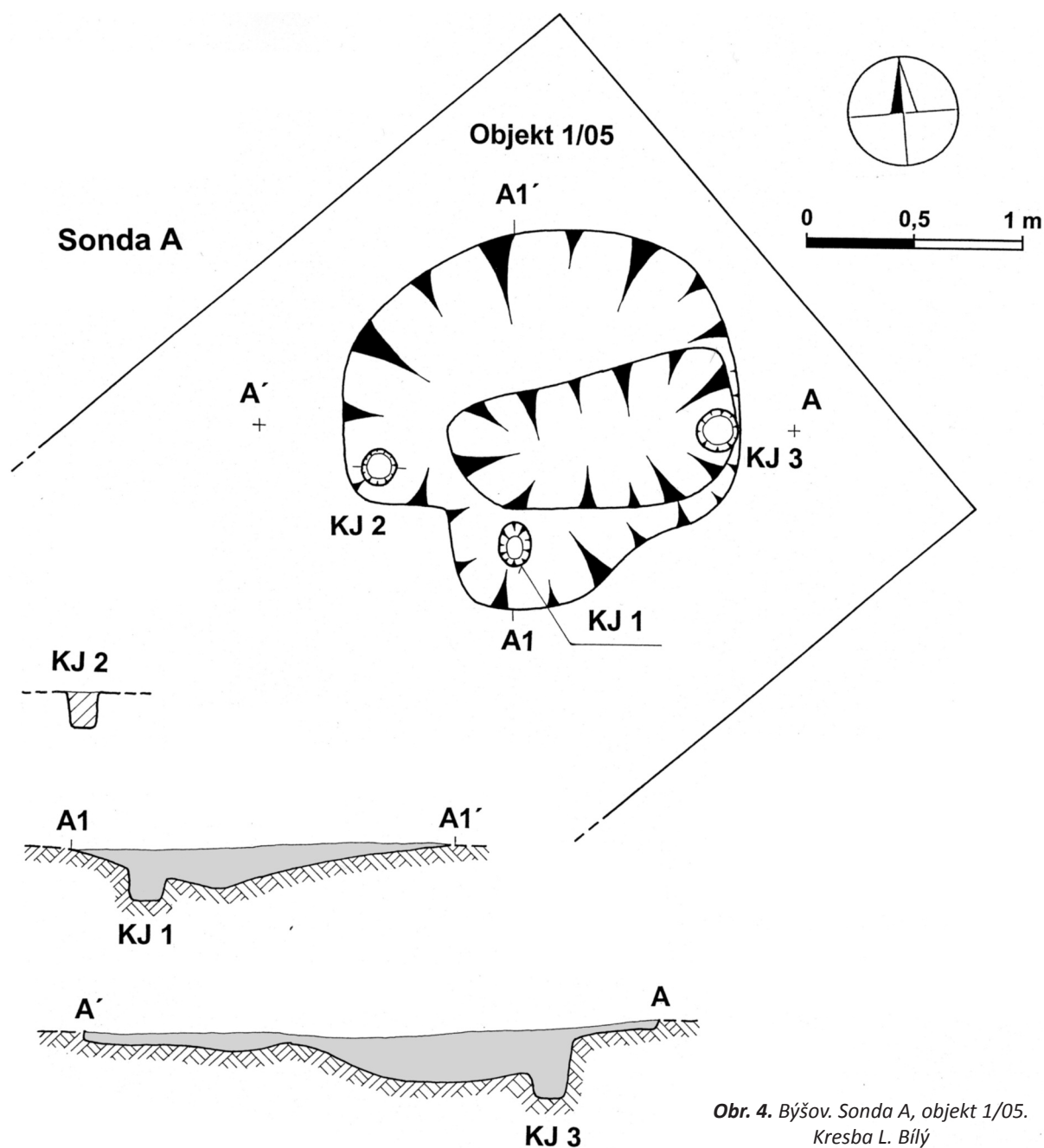
5001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 12–15 cm. *Nálezy:* 26 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1× vytažený okraj, 1× zlomek s kořenem páskového ucha, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26565. Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. těla. 33 × 24 × 8 mm. B. vně tm. hnědooranžová, uvnitř hnědočerná. Výzdoba na těle: velký jazykovitý výstupek. Příměs: kamínky – středně (do 2 mm). KT hrubá. *Obr. 7:1.*

Blok 5-16/05

Blok mezi sondami 5 a 16/05. Rozměry bloku: 2 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt zde nebyl zachycen.

5001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 12–15 cm. *Nálezy:* 11 keramických zlomků (nezdobené ze stěn; mezi nimi 2 tuhové zlomky z 13. století). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. století. Ulož: JčM, i. č. A 26566. Nekresleny.

Obr. 4. Býšov. Sonda A, objekt 1/05.
Kresba L. Bílý

Sonda 6/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 5/05 a 2 m od východního okraje sondy 9/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze sídlištní vrstva, žádný zahloubený objekt nebyl zachycen:

6001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–25 cm. **Nálezy:** 8 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek jen nezdobené ze stěn; 1 zl. tuhový). **Datace:** starší d. bronzová, intruze 13. století (1 tuhový zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26567. Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. těla. 62 × 46 × 7 mm. B. vně hnědá, uvnitř tm. hnědá. Výz. na těle: plastická promačkávaná páska. Příměs: ka-mínky – hojně (do 4 mm). P. silně otřelý. KT hrubá. Obr. 7:8.

Sonda 7/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 4/05 a 2 m od východního okraje sondy 8/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a několik zahloubených objektů:

7001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. V JZ rohu sondy (nad objektem 7/05) přecházela až v černou s četnými uhlíky a keramikou. Mocnost vrstvy: 20–25 cm. **Nálezy:** 63 keramických zlomků (mimo kreslený

zlomek dále 1× se zlomkem kořene ucha, 1× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. století (1 tuhový zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26568. Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. těla esovité profilace. 54 × 40 × 7 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Výz. na plecích: plastická páska s velkými důlky. Příměs: kamínky – hojně (do 5 mm). P. vně hlazen. KT hrubá. Obr. 7:6.

Objekt 5/05. Kúlová jamka v SV rohu objektu 7/05 (v době jejího odkrytí považována za samostatný objekt, teprve při identifikaci objektu 7/05 byla určena jako kúlová jamka v jeho rohu; obr. 5). Jamka kruhového půdorysu, s mísovitě prohnutými stěnami a téměř rovným dnem. Rozměry 38 × 38 cm, hloubka od původního terénu max. 8 cm. Výplň hnědočerná hlinitojílovitá s četnými uhlíky. *Nálezy:* 5 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26569. Nekresleny.

Objekt 6/05. Prohlubeň při V okraji objektu 7/05, která byla v první fázi odkryvu interpretována jako samostatný objekt a teprve po identifikaci objektu 7/05 s ním byla ztotožněna. Nepravidelně oválná prohlubeň s mísovitě prohnutými stěnami a rovným dnem. Rozměry max. 76 × 40 cm, hloubka od původního povrchu max. 10 cm. Výplň hnědočerná hlinitojílovitá s četnými uhlíky (vzorek výplně byl odebrán k dalším analýzám). *Nálezy:* 5 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek jen nezdobené ze stěn) a 1 amorfní zlomek mazanice. Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26570. Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. těla. 60 × 65 × 7–10 mm. B. vně i uvnitř tm. hnědooranžová, uvnitř místy hnědočerná. Výz. na plecích: plastická promačkávaná páska. Příměs: kamínky – středně (do 4 mm). P. vně i uvnitř potřen tm. hnědooranžovou engobou. KT hrubá. Obr. 7:16.

Objekt 7/05. Větší mírně zahloubená jáma – chata obdélného půdorysu se zaoblenými rohy, zjištěná v sondě 7/05 a v blocích 2-7, 1-2-7-8 a 7-8/05 (obr. 5; 11). Delší osa chaty byla orientována ve směru V–Z, stěny objektu byly šikmo zahloubené, dno bylo poměrně ploché s několika prohlubněmi. Uvnitř chaty byly zjištěny tři kúlové jamky: v SV rohu (= objekt 5/05), při JV rohu (= KJ 9) a uprostřed Z strany (= KJ 10). Zhruba uprostřed V strany byla zjištěna větší prohlubeň (= objekt 6/05), přibližně uprostřed chaty pak byla identifikována další oválná prohlubeň (1,10 × 0,65 m), u níž se nacházelo několik větších kamenů. V JZ rohu chaty byl zjištěn jeden jakýsi „schodovitý“ stupeň (místo vstupu do objektu?), pod ním na podlaze chaty pak byla kumulace menších kamenů, mezi nimiž se nacházel jeden otloukač. V bezprostřední blízkosti vně objektu 7/05 byly nalezeny další tři kúlové jamky (objekt 4/05 a KJ 5 a 11), větší jáma – objekt 3/05 se dvěma dalšími kúlovými jamkami (KJ 4 a 8) a výrazná kumulace kamenů (= objekt 13/05). Celý komplex těchto objektů tak můžeme interpretovat jako jednu (pravděpodobně) obytnou usedlost – chatu a několik hospodářských objektů. Délka (V–Z řez) objektu 7/05 činila 3,20 m, šířka (S–J řez) max. 2 m, hloubka (ve střední části objektu) dosahovala max. 22 cm. Výplň objektu byla šedoohnědá hlinitojílovitá s četnými uhlíky, ve střední části objektu byla výplň až hnědočerná hlinitá s kousky mazanice a větším množstvím uhlíků (odebrán vzorek k dalším analýzám). *Nálezy* (všechny datované do starší doby bronzové) byly rozděleny podle sond a bloků, jak byly vyjímány:

– sonda 7/05: 2 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26571. Nekresleny.

– blok 2-7/05: 3 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26572. Nekresleny.

– blok 1-2-7-8/05: 31 keramických zlomků (1 s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn), 2 amorfní zlomky mazanice a 1 otloukač z křemenného valounu s několika otlučenými hranami. Ulož: JčM, i. č. A 26573–26574. Kreslen kamenný otloukač.

– blok 7-8/05 (vrstva nad objektem 7/05): 25 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek 1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 torzo profilovaného těla koflíku, ostatní nezdobené ze stěn) a 1 amorfní zlomek mazanice. Ulož: JčM, i. č. A 26575. Kreslen 1 keramický zlomek.

– blok 7-8/05 (výplň objektu 7/05): 3 keramické zlomky (1 s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26576. Nekresleny.

– **Kúlová jamka 9.** Zjištěna při JV rohu objektu 7/05. Jamka kruhového půdorysu s šikmo zahloubenými stěnami a rovným dnem. Průměr 36 cm, hloubka od původního terénu 18 cm. Výplň hnědočervená jílovitá. Bez nálezů.

– **Kúlová jamka 10.** Zjištěna uprostřed Z strany objektu 7/05. Jamka kruhového půdorysu s mírně mísovitě prohnutými stěnami a rovným dnem. Průměr 24 cm, hloubka od původního terénu max. 14 cm. Výplň tmavě hnědá jílovitohlinitá s četnými malými uhlíčky. Bez nálezů.

Kreslené nálezy:

1. Křemenný otloukač šedožluté barvy se třemi hranami otlučenými. Rozm. 72 × 105 × 53 mm. I. č. A 26574. Obr. 8:1.

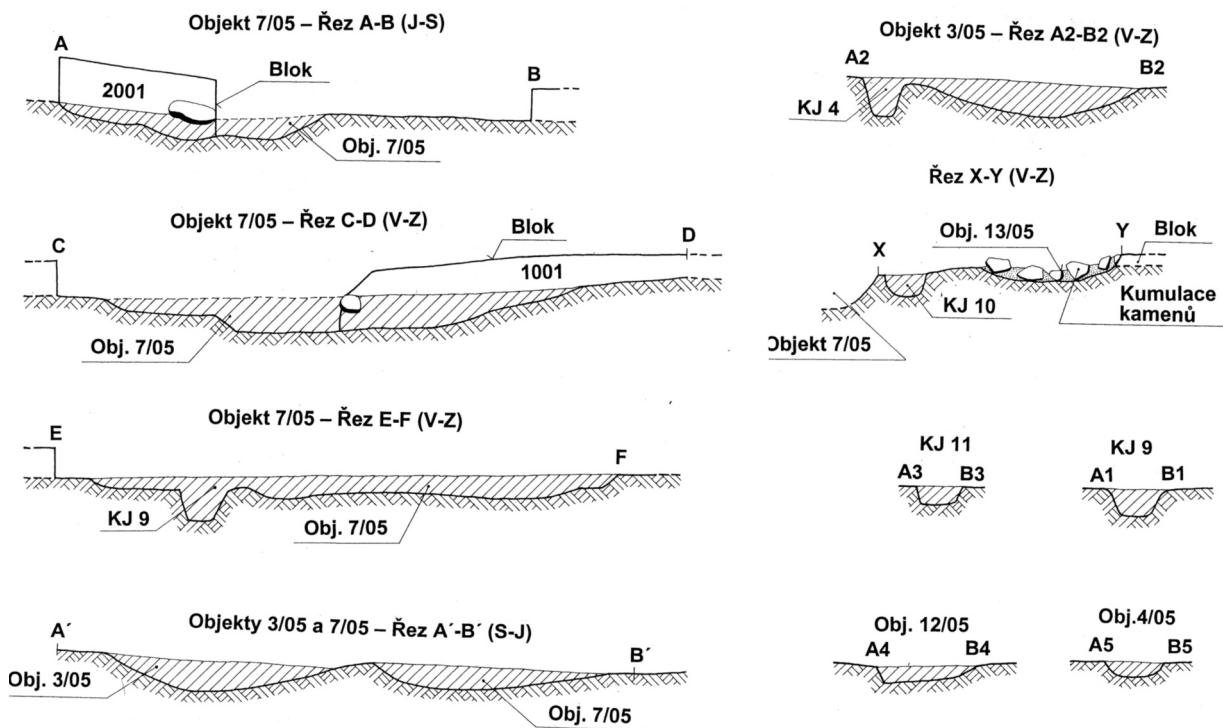
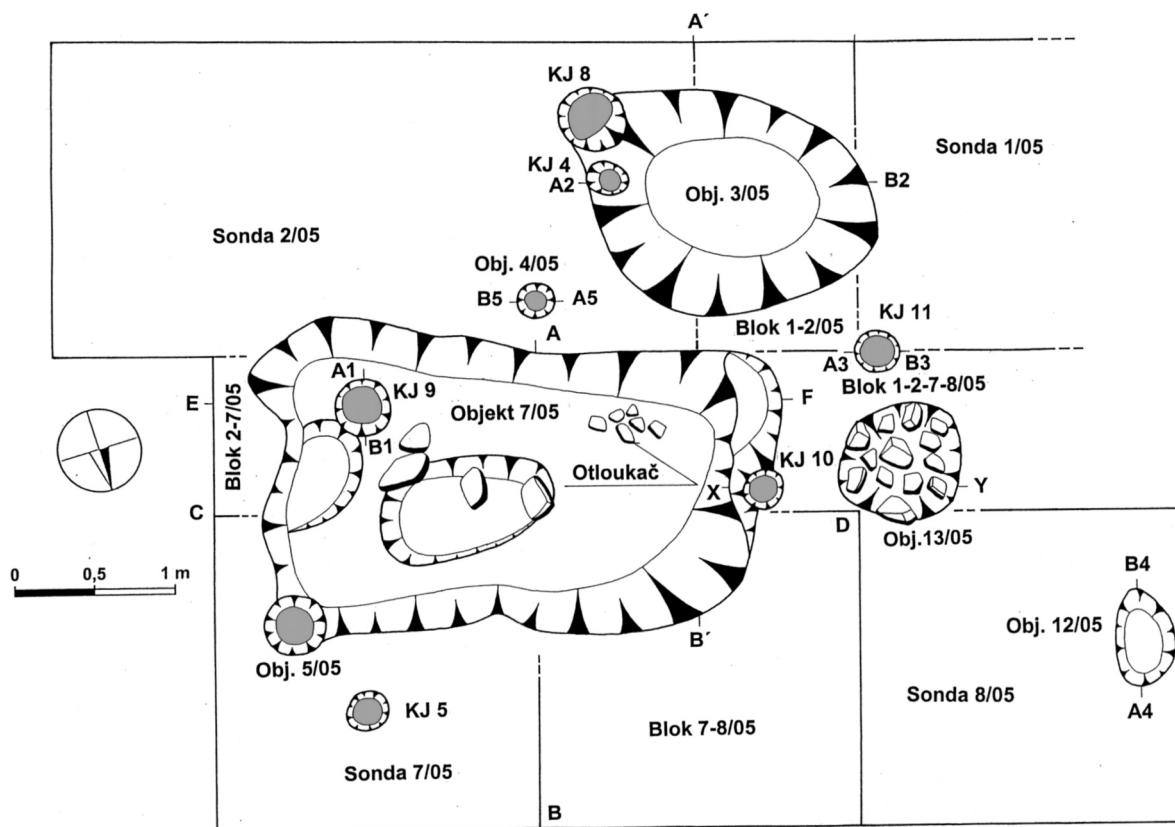
2. Zl. hrdla a těla nádoby esovité profilace. 70 × 62 × 6–8 mm. B. vně hnědá, uvnitř tm. hnědošedá. Výz. na plecích: plastická promačkávaná páska. Příměs: kamínky – středně (do 2 mm). P. uvnitř leštěn. KT hrubá. I. č. A 26575. Obr. 7:20.

Kúlová jamka 5. Soliterní jamka zjištěná 45 cm severně od okraje objektu 7/05 (obr. 5). Jamka kruhového půdorysu s mírně šikmými stěnami. Dochován je samotný spodek jamky, horní část poškozena těžkou technikou při skrývce. Průměr 26, hloubka max. 6 cm. Výplň hnědočerná hlinitojílovitá s uhlíky. Bez nálezů.

Blok 7-8/05

Blok mezi sondami 7 a 8/05. Rozměry bloku: 2 × 2 m. V bloku byla zjištěna sídlištní vrstva a SZ část objektu 7/05.

7001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–25 cm. *Nálezy:* 43 keramických zlomků (1× zlomek rovného dna, 1× zlomek s plastickou promačkávanou páskou, 1× zl. páskového ucha, 1× zl. profilovaného koflíku, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26577. Nekresleny.

Obr. 5. Býšov. Kumulace jam (objekty 3, 7, 12 a 13/05) a kůlových jamek, tvořících snad obytný objekt. Kresba L. Bílý

Sonda 8/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 7/05 a 2 m od východního okraje sondy 5/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a jeden zahloubený objekt.

8001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 12–24 cm. *Nálezy:* 20 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26578. Nekresleny.

Objekt 12/05. Menší jamka oválného půdorysu, zjištěná při západním okraji sondy (obr. 5). Stěny mírně mísovitě prohnuté, dno šikmé (nejhlubší při severní straně objektu). Rozměry 60 × 37 cm, hloubka max. 10 cm od původního povrchu. Výplň hnědá hlinitopísčítá. *Nálezy:* 2 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26579. Nekresleny.

Blok 8-20/05

Blok mezi SZ rohem sondy 8 a JZ rohem sondy 20/05. Vybrána pouze V část bloku, přiléhající ke zmíněným rohům obou sond. Rozměry bloku: 1 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

8001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. *Nálezy:* 7 keramických zlomků (4 ze starší d. bronzové: 1× rovný okraj, ostatní nezdobené ze stěn; 3× intruze VS1: 1× s dvěma řadami šikmých vrypů, 2 se slídnatým povrchem). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. století. Ulož: JčM, i. č. A 26580. Nekresleny.

Sonda 9/05

Položena 2 m od západního okraje sondy 6/05 a 2 m od východního okraje sondy 10/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyl zjištěn žádný objekt ani vrstva.

Zbytek rozježděné hlíny ze skrývání ornice. Mocnost: 0–10 cm. *Nálezy:* 2 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26581. Nekresleny.

Sonda 10/05

Tvořila západní okraj řady sondy 3–10/05. Položena 2 m od západního okraje sondy 9/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyl zjištěn žádný objekt ani vrstva.

Zbytek rozježděné hlíny ze skrývání ornice. Mocnost: 0–5 cm. *Nálezy:* 1 keramický zlomek (nezdobený ze stěny). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26582. Nekreslen.

Sonda 11/05

Položena 4 m jižně od sondy 1/05 a 4,85 m západně od bodu A u objektu 1/05. Cílem sond 11 a 12/05 bylo zachytit jižní okraj pravěkého sídliště. Rozměry sondy: 4 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva, JV okraj objektu 8/05 a jeden pseudoobjekt.

11001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15 cm. *Nálezy:* 44 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26583. Nekresleny.

Objekt 8/05. Větší mělká jáma nepravidelně oválného půdorysu, zjištěná v sondách 11, 12, 14 a 15/05 (obr. 6; 12). V sondách 14 a 15 byl zpočátku označen jako objekt 11/05, který byl po odstranění bloků mezi sondami ztotožněn s objektem 8/05. Stěny mírně šikmo zahloubené, dno nerovné, s několika prohlubněmi. V severní části objektu ve výplni zachycena větší kumulace kamenů, většinou přirozených neopracovaných valounů (netvoří dlažbu – většina z nich zjištěna v rámci vrstvy nad podloží), nad nimiž byly identifikovány dva křemenné otloukače (netvořily součást této kamenné kumulace; další dva otloukače pocházejí z vrstvy nad objektem – nelze vyloučit, že původně byly součástí jeho výplně). V centrální části objektu byla rovněž v rámci vrstvy nalezena jedna kamenná podložka – zrnotěrka. Ve východní části objektu byly zjištěny dvě větší (kulové?) jamky (KJ 6 a 7). Rozměry objektu 8/05: délka (S–J řez) 3,08 m, šířka (V–Z řez) 2,70 m, hloubka od původního povrchu max. 34 cm. Výplň objektu: tmavě hnědá hlinitá až hlinitopísčítá s uhlíky (vzorek výplně odebrán k dalším analýzám). *Nálezy* (všechny datované do starší doby bronzové) byly rozděleny podle sond a bloků, jak byly vyjímány:

– sonda 11/05: 43 keramických zlomků (1× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26584. Nekresleny.

– blok 11-12-14-15/05: 25 keramických zlomků (4× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26585. Nekresleny.

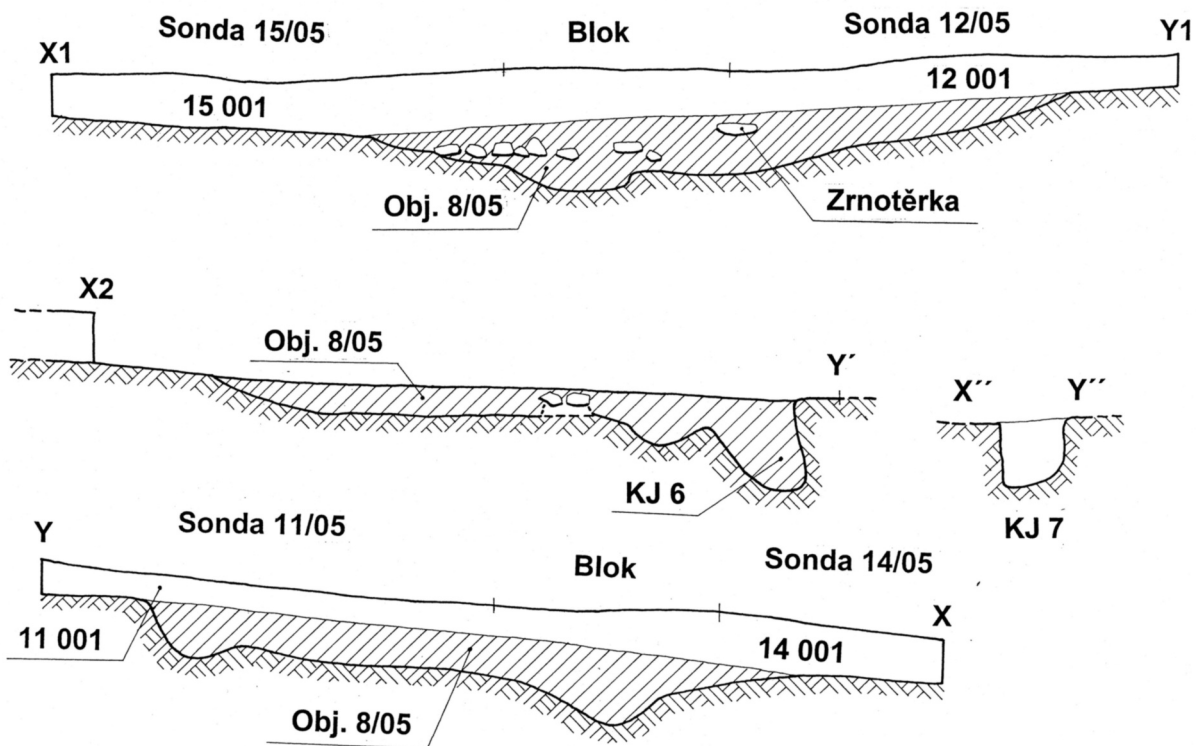
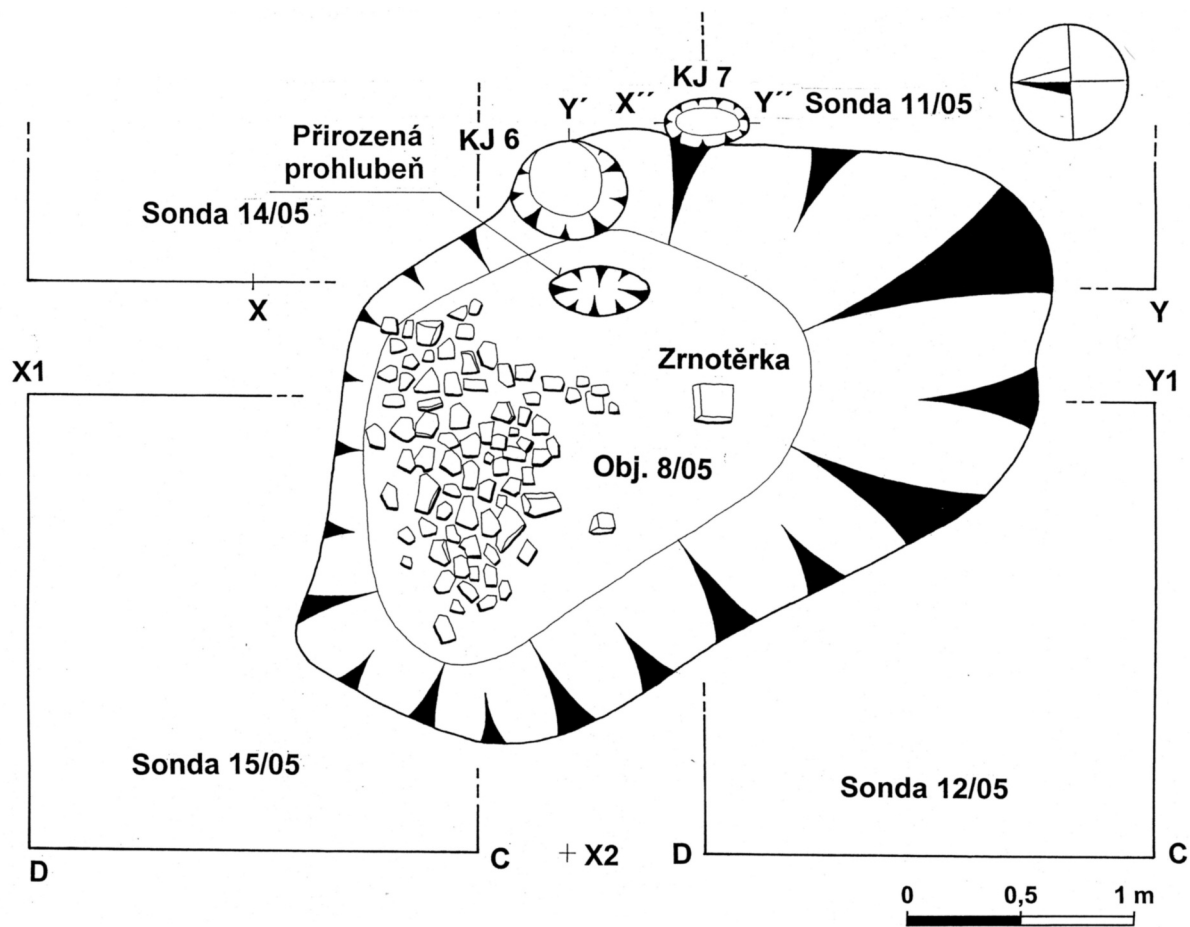
– sonda 12/05: 14 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26586. Nekresleny.

– blok 12-15/05: 103 keramických zlomků (2 vytažené okraje, 2 zlomky s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn) a 1 žulová kamenná podložka (zrnotěrka) o rozměrech 15 × 16 × 4 cm s mírně prohnutou horní plochou. Ulož: JčM, i. č. A 26587–26588. Kreslena kamenná podložka.

– sonda 15/05: 23 keramických zlomků (mimo kreslených zlomků jen nezdobené ze stěn) a 2 kamenné křemenné otloukače (i. č. A 26590: 120 × 80 × 55 mm se dvěma otlučenými hranami; i. č. A 26591: 90 × 90 × 50 mm s jednou otlučenou hranou). Ulož: JčM, i. č. A 26589 – 26591. Kresleny 2 keramické zlomky.

– blok 11-14/05: 4 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Ulož: JčM, i. č. A 26592. Nekresleny.

– **Kulová jamka 6.** Velká jamka při V hraně objektu 8/05. Kruhový půdorys, V stěna kolmá, ostatní mísovitě prohnuté, dno ploché. Průměr max. 50 cm, hloubka od původního povrchu max. 40 cm. Výplň hnědá jílovitá s četnými drobnými uhlíky. Bez nálezů.

Obr. 6. Býšov. Objekt 8/05 s kumulací kamenů. Kresba L. Bílý

– **Kúlová jamka 7.** Jamka oválného půdorysu vně V hrany objektu 8/05. Stěny téměř kolmé, dno mírně šikmé (nejhlubší při S stěně jamky). Rozměry 37 × 20 cm, hloubka od původního povrchu max. 28 cm. Výplň hnědá jílovitá s četnými drobnými uhlíčky. Bez nálezů.

Kreslené nálezy:

1. Zlomek kamenné podložky s ohlazenou horní plochou. Všechny okraje jsou odlámané – nelze vyloučit záměrné odlámaní, neboť podložka má téměř čtvercovitý tvar. Rozm. 165 × 165 × 53 mm. Mat. světle šedá žula s biotitem a četnými drobnými černými vložkami. I. č. A 26588. Obr. 8:2.

2. Zl. těla. 68 × 42 × 5 mm. B. vně tm. hnědá, uvnitř hnědočerná. Výz. na vnějším povrchu: souvislé hrubé rýhy ve svislých či mírně šikmých svazcích, místy se částečně křížící. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). P. uvnitř leštěn. KT střední. I. č. A 26589. Obr. 7:9.

3. Zl. vytaženého okraje. 41 × 40 × 7 mm. B. vně tm. hnědooranžová, uvnitř hnědá až tm. hnědá. Bez výz. Příměs: kamínky – hojně (do 2 mm). P. uvnitř hlazen. KT hrubá. I. č. A 26589. Obr. 7:10.

Pseudo-objekt. Ve střední části sondy 11/05 byla zjištěna velmi nevýrazná mělká jáma oválného tvaru o rozměrech 90 × 70 cm a hloubce max. 20 cm. Stěny byly do středu šikmé, dno mísovitě. Výplň šedohnědá písčitohlinitá s uhlíky. Bez nálezů. Pozn.: pravděpodobně se jedná o pozůstatek starého vývratu.

Blok 11-12-14-15/05

Blok mezi sondami 11 a 14 na V a sondami 12 a 15/05 na Z straně. Rozměry bloku: 0,5 × 5 m. V bloku byla zjištěna sídlištní vrstva a centrální část objektu 8/05.

11001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–25 cm. **Nálezy:** 49 keramických zlomků (1 zl. s kořenem páskového ucha, 1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn; 1 tuhový zlomek se zbytkem značky na dně). Datace: starší d. bronzová, 1× intruze 13. století. Ulož: JčM, i. č. A 26593. Nekresleny.

Objekt 8/05. Zachycena jeho centrální část. Bližší popis viz u sondy 11/05.

Blok 11-14/05

Blok mezi sondami 11 a 14/05. Rozměry bloku: 4 × 2 m. V bloku byla zjištěna sídlištní vrstva a V část objektu 8/05.

11001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. **Nálezy:** 67 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1× rovný okraj, 1× zl. rovného dna, 1× zl. válečkovitého ouška, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26594. Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. vytaženého okraje. 65 × 47 × 7–8 mm. B. vně hnědá, uvnitř hnědočerná. Bez výz. Příměs: kamínky – hojně (do 2 mm). P. vně i uvnitř hlazen. KT střední. Obr. 7:4.

Objekt 8/05. Zachycena jeho východní část s kúlovými jamkami 6 a 7. Bližší popis viz u sondy 11/05.

Sonda 12/05

Položena 0,5 m od západního okraje sondy 11/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a JZ část objektu 8/05.

12001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20 cm. **Nálezy:** 14 keramických zlomků (1× zl. nožkovitého dna, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová, ostatní nezdobené ze stěn. Ulož: JčM, i. č. A 26595. Nekresleny.

Objekt 8/05. Zachycena jeho JZ část. Bližší popis viz u sondy 11/05.

Blok 12-15/05

Blok mezi sondami 12 a 15/05. Rozměry bloku: 1 × 2 m. V bloku byla zjištěna sídlištní vrstva a Z část objektu 8/05.

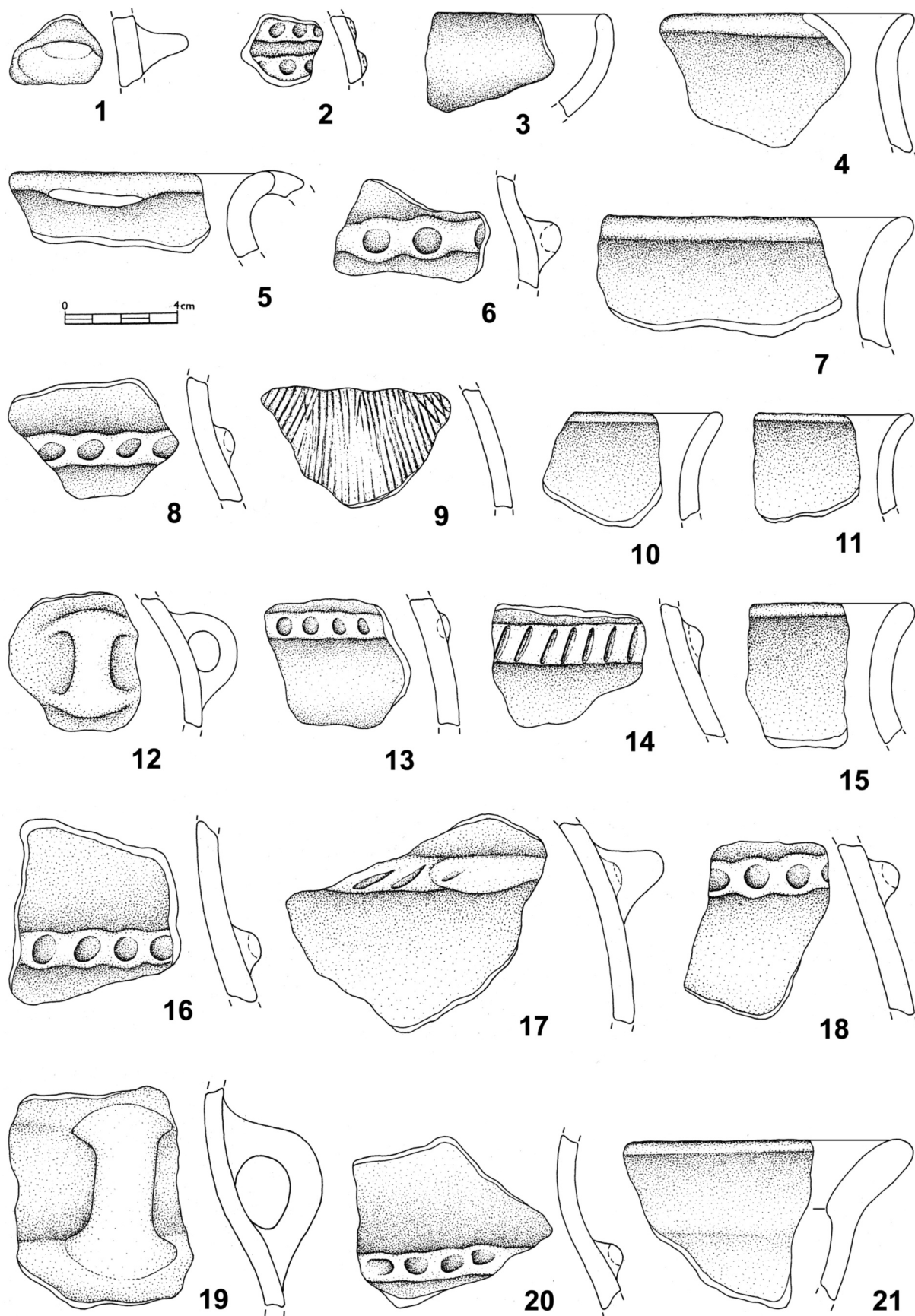
12001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. **Nálezy:** 140 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 3× vytažený okraj, 1× páskové ouško, 1× zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1× plastický výstupek, ostatní nezdobené ze stěn), 1 kamenný křemencový odštěpek, 2 křemenné otloukače (26597: se třemi otlučenými hranami, rozm. 110 × 75 × 60 mm; 26598: se třemi otlučenými hranami, rozm. 120 × 80 × 70 mm). Datace: starší d. bronzová, intruze mezolit? (odštěpek). Ulož: JčM, i. č. A 26596–26598. Kreslen 1 keramický zlomek: 1. Zl. vytaženého okraje. 85 × 42 × 10 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Bez výz. Příměs: kamínky – středně (do 3 mm). P. uvnitř leštěn. KT střední. I. č. A 26596. Obr. 7:7.

Sonda 13/05

Položena 1 m jižně od okraje sondy 2/05 a 3,30 m SZ od bodu A u objektu 1/05. Rozměry sondy: 4 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a dva zahlužené objekty.

13001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 5 (ve V části sondy) až 20 cm (v Z části sondy). **Nálezy:** 15 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, jeden tuhový). Datace: starší d. bronzová, intruze 1 zlomek z 13. století. Ulož: JčM, i. č. A 26599. Nekresleny.

Objekt 9/05. Jáma oválného půdorysu s mísovitě prohnutými stěnami a rovným dnem. Délka 113, šířka max. 70, hloubka od původního povrchu max. 16 cm. Výplň hnědá písčitohlinitá. **Nálezy:** 11 keramických zlomků (1 zl. pás-

Obr. 7. Býšov. Výběr keramických nálezů. Kresba T. Kolegar

kového prožlabeného ucha, ostatní nezdobené ze stěn) a 1 amorfní zlomek mazanice. Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26600. Nekresleny.

Objekt 10/05. Malá, pravděpodobně kulová jamka kruhového půdorysu s mírně šikmo zahloubenými stěnami a mísovité prohnutým dnem. Průměr 24 cm, hloubka od původního povrchu max. 12 cm. Výplň hnědá písčitohlinitá. Bez nálezů.

Blok 13-A/05

Blok mezi sondou 13/05 a sondou A. Rozměry bloku: 1 × 4 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

13001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: max. 15 cm. **Nálezy:** 3 keramické zlomky (1 zl. vytaženého okraje, dva tuhé) a 22 amorfních zlomků mazanice. Datace: starší doba bronzová, intruze 13. století (2 zlomky). Ulož: JčM, i. č. A 26601. Nekresleny.

Blok 13-14/05

Blok mezi sondami 13 a 14/05. Rozměry bloku: 0,5 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

13001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–20 cm. **Nálezy:** 11 keramických zlomků (nezdobené ze stěn) a 1 amorfní zl. mazanice. Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26602. Nekresleny.

Sonda 14/05

Položena 1 m jižně od okraje sondy 1/05, 1 m severně od okraje sondy 11/05 a 0,5 m Z od okraje sondy 13/05. Rozměry sondy: 4 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a část objektu 8/05.

14001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–25 cm. **Nálezy:** 204 keramických zlomků (6× vytažený okraj, 2× zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 zl. rovného dna, 1 zl. páskového ucha, ostatní nezdobené ze stěn) a 2 amorfní zlomky mazanice. Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26603. Nekresleny.

– V rámci vrstvy byla pozorována výrazná kumulace nálezů nad objektem 8/05. **Nálezy:** 42 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 2 zl. páskových uch, 2 vytažené okraje, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26604. Kreslen 1 zlomek:

1. Zlomek vytaženého okraje, z něhož vychází fragment jednoho páskového ucha. Rozm. 68 × 29 × 8 mm. B. vně i uvnitř hnědočerná. Bez výz. Příměs: kamínky – hojně (do 2 mm). P. uvnitř hlazen a na vnější straně ucha leštěn. KT střední. Obr. 7:5.

Objekt 8/05. V sondě zachycena jen jeho malá část při SV okraji objektu. Popis viz u sondy 11/05.

Sonda 15/05

Položena 1 m jižně od okraje sondy 16/05, 1 m severně od okraje sondy 12/05 a 0,5 m Z od okraje sondy 14/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva a část objektu 8/05 (označeného původně v sondě jako objekt 11/05).

15001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–30 cm (největší hloubka v J části sondy). **Nálezy:** 167 keramických zlomků (1 vytažený okraj, 1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 zl. páskového ucha s čepem, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26605. Nekresleny.

Objekt 8/05. V sondě byla zachycena severní část objektu (původně zde označeného jako objekt 11/05 a po odstranění bloků mezi sondami 11, 12, 14 a 15/05 ztotožněného s objektem 8/05). Bližší popis viz u sondy 11/05.

Blok 15-16/05

Blok mezi sondami 15 a 16/05. Rozměry bloku: 1 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

15001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–25 cm. **Nálezy:** 93 keramických zlomků (1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 zl. odloupnuté promačkávané pásky, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26606. Nekresleny.

Blok 15-16-17/05

Blok mezi sondami 15, 16 a 17/05. Rozměry bloku: 1 × 1 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

15001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–15 cm. **Nálezy:** 19 keramických zlomků (1× vytažený okraj, 1× zl. s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší doba bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26607. Nekresleny.

Blok 15-17/05

Blok mezi sondami 15 a 17/05. Rozměry bloku: 1 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

15001. Sídlíštní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–15 cm. **Nálezy:** 48 keramických zlomků (1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 zl. páskového ouška, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26608. Nekresleny.

Sonda 16/05

Položena 1 m jižně od okraje sondy 5/05, 1 m severně od okraje sondy 15/05 a 0,5 m Z od okraje sondy 1/05. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna sídlištní vrstva.

16001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 22–28 cm. **Nálezy:** 29 keramických zlomků (1× zl. vytaženého okraje, ostatní nezdobené ze stěn, 1 zl. tuhový). **Datace:** starší d. bronzová, intruze 13. století (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26609. Nekresleny.

Blok 16A/05

Blok při západním okraji sondy 16/05 (= rozšíření sondy Z směrem). Rozměry bloku: 1 × 2 m. V bloku byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

16001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–15 cm. **Nálezy:** 7 keramických zlomků (nezdobené ze stěn). **Datace:** starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26610. Nekresleny.

Sonda 17/05

Položena 4 m jižně od okraje sondy 6/05, 1 m severně od okraje sondy 31/05 a 1 m Z od okraje sondy 15/05 s cílem zachytit vyznívání sídlištní vrstvy na Z straně lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

17001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 15–17 cm ve V části sondy a 5–10 cm v Z části sondy. **Nálezy:** 15 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1 zl. s plastickým pupkem, ostatní nezdobené ze stěn, 1 zl. tuhový). **Datace:** starší d. bronzová, intruze 13. století (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26611. Kreslen 1 zlomek:

1. Zl. těla amfory esovité profilace s jedním celým páskovým plochým uchem na rozhraní hrdla a plecí. 60 × 78 × 7 mm. B. vně i uvnitř tm. šedohnědá. Bez výz. Príměs: kamínky – hojně (do 3 mm), ker. drť – ojedinělý kousek (1 mm). P. vně i uvnitř hlazen. KT střední. *Obr. 7:19.*

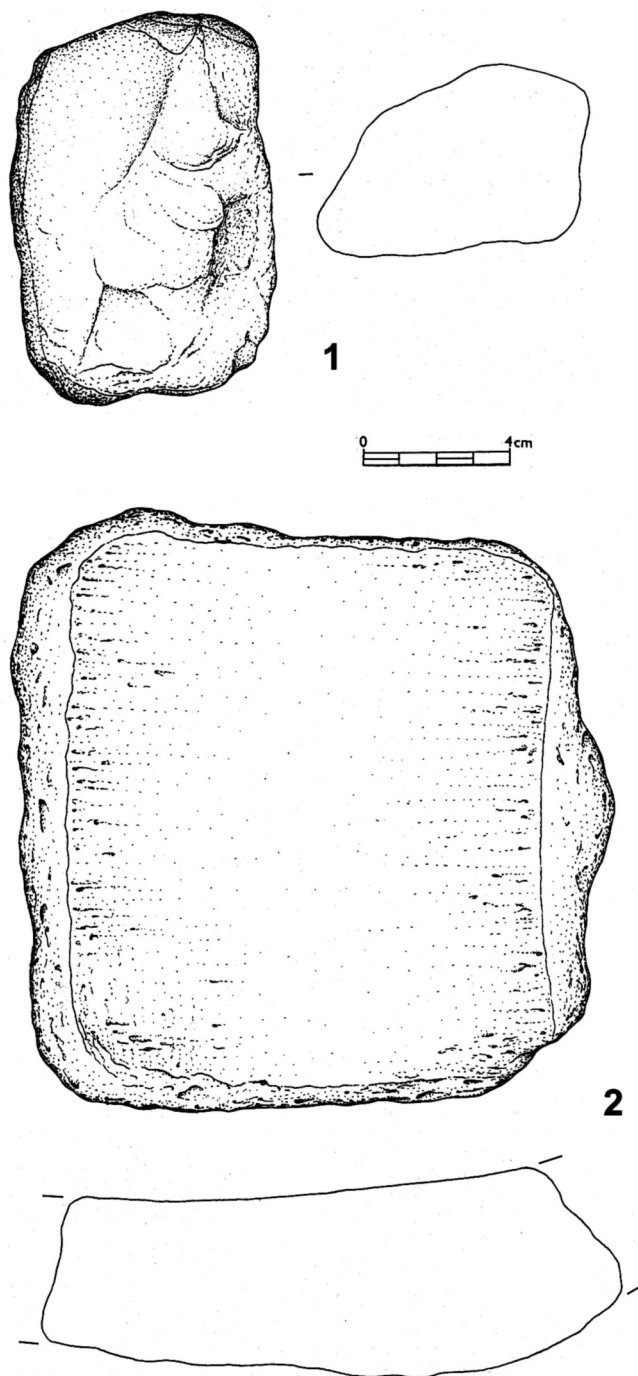
Sondy 18-23/05

Řada sond, položených 2 m severně od linie sond 4-9/05 s cílem zachytit pokračování sídliště severním směrem. Všechny sondy měly rozměry 2 × 2 m, bloky mezi nimi byly široké rovněž 2 m. Sonda 18/05 byla položena 2 m severně od okraje sondy 6/05, 2 m V od sondy 22/05 a 2 m Z od sondy 19/05. Rozměry všech sond: 2 × 2 m. V sondách byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

18001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 10–20 cm. **Nálezy:** 17 keramických zlomků (1× zl. rovného dna, 1 zl. páskového ucha, ostatní nezdobené ze stěn). **Datace:** starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26612. Nekresleny.

19001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–30 cm. **Nálezy:** 14 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, 2 zl. tuhové). **Datace:** starší d. bronzová, intruze 13. století (2 zlomky). Ulož: JčM, i. č. A 26613. Nekresleny.

20001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–30 cm. **Nálezy:** 39 keramických zlomků (2× vytažený okraj, ostatní nezdobené ze stěn, 3 zl. tuhové) a 1 amorfní zl. mazanice. **Datace:** starší d. bronzová, intruze 13. století (3 zlomky). Ulož: JčM, i. č. A 26614. Nekresleny.

Obr. 8. Býšov. Křemenný otloukač z objektu 7/05 a žulová podložka z objektu 8/05. Kresba T. Kolegar

21001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 20–35 cm. *Nálezy:* 62 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1 zl. s plastickou proučkávanou páskou, 3 zl. vytažených okrajů, 1 zl. jemného koflíku esovité profilace, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26615. Kreslen 1 zlomek: 1. Zl. těla. 45 × 46 × 8 mm. B. vně i uvnitř tm. hnědá. Výz. na těle: velmi nízká plastická páska zdobená pravidelnými kulatými důlky (provedenými patrně dřívkem), které zasahují až do těla nádoby. Příměs: kamínky – hojně (do 2 mm). P. značně omlutý. KT hrubá. Obr. 7:13.

22001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 10 cm, místy zcela chyběla – v sondě tak zachycen Z okraj lokality. *Nálezy:* 3 keramické zlomky (nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26616. Nekresleny.

23001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 5–10 cm – v sondě byl zachycen V okraj lokality, vrstva zde evidentně vyznívala. *Nálezy:* 1 keramický zlomek (nezdobený ze stěny). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JčM, i. č. A 26617. Nekreslen.

Sondy 24-28/05

Řada sond 24-28/05, položených 2 m severně od linie sond 18-23/05 s cílem zachytit pokračování sídliště severním směrem. Všechny sondy měly rozměry 2 × 2 m, bloky mezi nimi byly široké rovněž 2 m. Sonda 24/05 byla položena 2 m severně od okraje sondy 20/05, 2 m V od sondy 26/05 a 2 m Z od sondy 25/05. V sondách byla zjištěna pouze sídlištní vrstva.

24001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 5 cm. *Nálezy:* 5 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, 1 tuhový zl.). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. století (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26618. Nekresleny.

Sonda 25/05. Nadložní vrstva (spodní část ornice) o mocnosti do 5 cm. *Nálezy:* 3 keramické zlomky (nezdobené ze stěny, 1 zl. tuhový). Datace: starší d. bronzová (2 zlomky) a 13. století (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26619. Nekresleny.

26001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 15 cm, místy vyznívala. *Nálezy:* 5 keramických zlomků (1 zl. vytaženého okraje, ostatní nezdobené ze stěn, 2 zl. tuhové). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. stol. (2 zlomky). Ulož: JčM, i. č. A 26620. Nekresleny.

27001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 10 cm, místy vyznívala. *Nálezy:* 7 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, 1 zl. tuhový). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. stol. (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26621. Nekresleny.

28001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 10 cm, místy vyznívala. *Nálezy:* 2 keramické zlomky (nezdobené ze stěn, 1 zl. tuhový). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. stol. (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26622. Nekresleny.

Sonda 29/05

Položena 2 m severně od okraje sondy 26/05 s cílem zachytit severní okraj lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyla zjištěna žádná pravěká sídlištní vrstva ani zde nebyl učiněn žádný pravěký nález.

Sonda 30/05

Položena 2 m severně od okraje sondy 29/05 s cílem zachytit severní okraj lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě nebyla zjištěna žádná pravěká sídlištní vrstva, pouze ze spodní části ornice byly vyzvednuty pravěké keramické zlomky, které sem byly pravděpodobně sekundárně splaveny erozí. *Nálezy:* 10 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, 2 zl. tuhové). Datace: starší d. bronzová (8 zlomků) a 13. století (2 zlomky). Ulož: JčM, i. č. A 26623. Nekresleny.

Sonda 31/05

Položena 2 m jižně od okraje sondy 17/05 a 1 m Z od okraje sondy 12/05 s cílem zachytit jižní okraj lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze pravěká sídlištní vrstva.

31001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: 5–10 cm. *Nálezy:* 16 keramických zlomků (nezdobené ze stěn, 1 zl. tuhový). Datace: starší d. bronzová, intruze 13. stol. (1 zlomek). Ulož: JčM, i. č. A 26624. Nekresleny.

Sonda 32/05

Položena 2 m jižně od okraje sondy 30/05 s cílem zachytit jižní okraj lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze pravěká sídlištní vrstva.

32001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 5 cm, místy vyznívala. Bez nálezů.

Sonda 33/05

Položena 2 m jižně od okraje sondy 31/05 s cílem zachytit jižní okraj lokality. Rozměry sondy: 2 × 2 m. V sondě byla zjištěna pouze pravěká sídlištní vrstva.

33001. Sídlištní vrstva analogická k vrstvě 1001 v sondě 1/05. Mocnost: do 5 cm, místy vyznívala. Bez nálezů.

Povrchové sběry

V průběhu archeologického dozoru skrývky ornice i během následného archeologického výzkumu byly prováděny průběžné povrchové sběry. Početná kolekce nálezů pochází zejména z prostoru severně od lokality a jižně od okraje rybníku Barbora. Vzhledem k negativní mikrosondáži, při níž nebyla zachycena žádná pravěká situace, je zřejmé, že pravěké nálezy sem byly sekundárně splaveny erozí nebo v důsledku dlouhodobé orby. Kromě pravěkých keramických zlomků zde byly sbírány i středověké až novověké nálezy z 13.–19. století, které nepochybně souvisejí s hnojením pole v tomto prostoru. S výjimkou zkoumaného sídliště z doby bronzové zde nebylo doloženo žádné další osídlení. **Nálezy:**

– sběr z vytěžené hlíny ze sond v prostoru zkoumaného sídliště: 12 keramických zlomků (1 zl. s plastickou promačkávanou páskou, ostatní nezdobené ze stěn). Datace: starší d. bronzová. Ulož: JČM, i. č. A 26625. Nekresleny.

– sběr ve skrývce severně až SZ od zkoumané lokality. Keramika ze starší doby bronzové: 243 keramických zlomků (mimo kreslený zlomek dále 1 zl. misky s rovným okrajem, 4 zl. vytaženého okraje, 1 zl. rovného dna, 3 zl. s plastickou promačkávanou páskou, 1 zl. s plastickou šikmo přesekávanou páskou, 1 zl. páskového ucha, 3 zl. s kořenem páskového ucha, ostatní nezdobené ze stěn). Ulož: JČM, i. č. A 26626. Kreslen 1 zlomek.

– sběr ve skrývce severně až SZ od zkoumané lokality. 124 keramických zlomků 13. století a 1 zl. železné strusky. Ulož: JČM, i. č. A 26627. Nekresleny.

Kreslen 1 keramický zlomek:

1. Zl. kónické oblé misky se zataženým okrajem. 46 × 36 × 6 mm. B .vně i uvnitř světle hnědošedá. Bez výz. Bez příměsí. P. vně i uvnitř leštěn. KT jemná. i. č. A 26626. Obr. 7:3.

Obr. 9. Býšov. Celkový pohled na zkoumanou plochu, v pozadí statek a středověká tvrz Býšov. Foto O. Chvojka

ZHODNOCENÍ NÁLEZŮ A DATACE LOKALITY

Býšovské sídliště bylo identifikováno zejména na základě sídlištní vrstvy, odkud pochází většina nalezených artefaktů. Vrstva byla zjištěna ve většině položených sond, přičemž v okrajových sondách výzkumu postupně vyznívala – její celkovou plochu, a tím i předpokládaný rozsah pravěkého sídliště, lze stanovit na cca 30 × 25 m; celková plocha sídlištní vrstvy tak činila přibližně 750 m². Vrstva měla mocnost většinou mezi 20–25 cm, výjimečně přesahovala i 30 cm. Místy byla částečně narušena provedenou skrývkou ornice, vcelku však zůstala nenarušena. Její větší transformaci však musíme předpokládat v souvislosti s erozí a dlouholetou orbou (srov. k dané problematice *Ernée 2008*, 61–71).

Kulturní vrstva je známá i z jiných jihočeských sídlišť starší doby bronzové. V některých případech se jednalo o druhotně akumulované a patrně i přemístěné vrstvy v inundačních oblastech, jak ukazují dvě sídliště v Českých Budějovicích-Dobrovodské stoce (*Zavřel 1997*, 17, Abb. 3–5) a tzv. Čalounově zahradě (*Beneš 1995*, 134, 140; *Zavřel 1996*, 52) nebo sídliště u Myšence (*Fröhlich – Koppová – Dreslerová 2000*, 117–118; *Kuna a kol. 2004*, 45–46, obr. V). Nepřemístěné sídlištní vrstvy jsou pak uváděny např. z Dobřejovic (*Břicháček 1992*, 28), Starých Hodějovic (*Zavřel 1996*, 54) či Týna nad Vltavou (*Břicháček 1989*, 206) nebo z Křténova, kde bylo zjištěno soudobé mohylové pohřebiště, částečně vybudované na starobronzové sídlištní vrstvě (*Braun 1987*, 95–96), a především pak z Hostů, kde byla dokonce zjištěna vertikální stratigrafie minimálně dvou kulturních vrstev s mimořádnými nálezy (např. *Beneš 1988*; *Břicháček 1991*).

Pod vrstvou bylo v Býšově identifikováno celkem 12 zahloubených objektů (č. 1–10 a 12–13/05) a 11 kulových jamek, z nichž některé tvořily součást větších zahloubených objektů. Vedle běžných jam, které mohly plnit různé hospodářské, zásobní, odpadní aj. funkce (jako např. objekty 2 nebo 9/05), lze podrobněji zmínit tři výraznější objekty: objekt 1/05 se třemi kulovými jámami při jižním obvodu (obr. 4; 10) měl, vzhledem ke zmíněným nálezům mazanice v jeho okolí, nepochybně nadzemní dřevo-hli-

Obr. 10. Býšov. Objekt 1/05. Foto O. Chvojka

nitou konstrukci. Zajímavý byl dále objekt č. 8/05 s kamennou kumulací ve své výplni (obr. 6; 12), který lze na základě nálezu kamenné podložky a několika otloukačů interpretovat jako výrobní objekt, související snad s úpravou obilí či jiných produktů. Patrně nejvýznamnější archeologickou situací jsme však odkryli v případě kumulace objektů č. 3, 7, 13 a několika menších jamek mezi nimi (obr. 5; 11). Ačkoliv nebylo nikde zachyceno žádné otopné zařízení, nelze v tomto případě vyloučit, že se jedná o zbytek obytného objektu – chaty s mírně zapuštěnou podlahou (objekt 7/05), spojenou do jednoho celku (pod jednou střechou? – srov. kumulace kulových jamek) patrně s hospodářským přístavkem (objekt 3/05). Pokud bychom přijali tuto interpretaci, jednalo by se o jeden z mála dosud publikovaných obytných objektů v jižních Čechách. Jediné rovinné síd-

lišťe se zveřejněnými obytnými stavbami je výše zmíněná lokalita u Hostů, která poskytla několik chat kulové konstrukce (Břicháček 1991, fig. 1–2). „Chaty“ s mírně zahloubenými podlahami jsou uváděny také ze sídliště u Hůr (Zavřel 2003, 82) a u Starých Hodějovic (Militký – Zavřel 1995, 56), dosud však nebyly podrobně publikovány.

Archeologický výzkum v Býšově přinesl početný soubor artefaktů, především keramických zlomků, kterých bylo při archeologickém výzkumu nalezeno celkem 2097 (tab. 1). Pomineme-li sběrové soubory, pak ze zbývajících 1842 kusů keramiky jich 1477 pochází ze sídlištní vrstvy, tj. plných 80 %; případným odstraněním kulturní vrstvy bychom tak přišli nejen o informaci o plošném rozsahu sídliště, ale i o podstatnou část movitých artefaktů (srov. Ernée 2008).

	vrstva	obj. 1	obj. 2	obj. 3	obj. 4	obj. 5	obj. 6	obj. 7	obj. 8	obj. 9	obj. 12	sběry	Σ
keramika	1477	13	2	3	6	5	5	64	254	11	2	255	2097
mazanice	34	52	–	–	–	–	1	3	–	1	–	–	91
otloukač	2	–	–	–	–	–	–	1	2	–	–	–	5
podložka	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	1

Tab. 1. Býšov. Přehled movitých archeologických nálezů

Ačkoliv je uvedený počet keramických zlomků vysoký, nelze z nich rekonstruovat žádnou celou nádobu – jedná se pouze o střepy, které jsou většinou značně omluté. Jen několik jich umožnilo alespoň základní typologickou determinaci – v souboru tak můžeme identifikovat amfory esovité profilace s uchy na rozhraní hrdla a plecí (obr. 7:19), patrně hrncovitou nádobu s uchem vycházejícím z okraje (obr. 7:5) a pak mísu esovité profilace se zesíleným a zevnitř odsazeným okrajem (obr. 7:21), k níž najdeme v jižních Čechách analogie např. na sídlišti u Slaníku (Michálek 1989, obr. 5:3–5).¹ Nejběžnějším typem okrajů nádob jsou však v býšovském souboru okraje ven vytažené (obr. 7:4–5, 7, 10–11, 15), které nepatří k datačně citlivým prvkům, stejně jako zlomek kónické misky s rovným okrajem (obr. 7:3).

Pro chronologické zařazení souboru lze použít i některé zdobené keramické zlomky, zejména exempláře se šikmo přesekávanými plastickými páskami (obr. 7:14), které mohou být kombinované i s plastickými výstupky (obr. 7:17); naopak běžně se vyskytující plastické pásky s důlky či s otisky prstů (obr. 7:6, 8, 13, 16, 18, 20) patří k výzdobným prvkům, s nimiž se setkáváme po celou dobu bronzovou. Objevila se i zdvojená plastická promačkávaná páska (obr. 7:2), která se však může vyskytnout nejen ve starší, ale i ve střední době bronzové. Z dalších výzdobných prvků lze zmínit plastické pupky či výčnělky (obr. 7:1), které jsou na starobronzové keramice poměrně časté. Spíše mezi úpravu povrchu pak patří husté

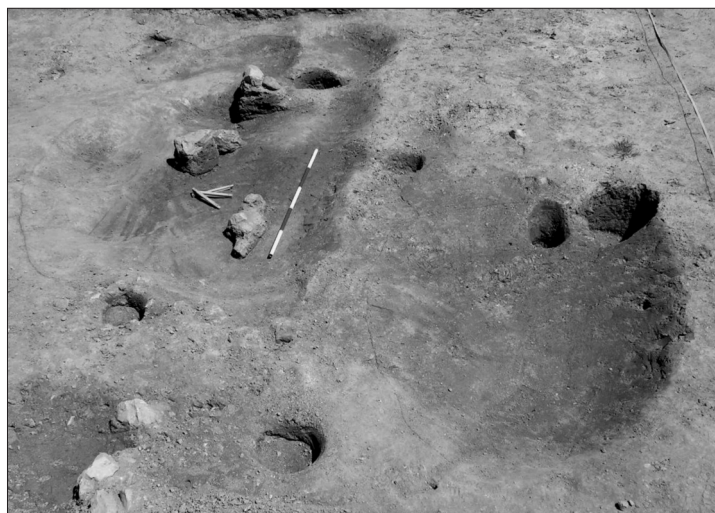
¹ J. Michálek publikoval sice sídliště jako eneolitické, tuto dataci však později zpochybnil J. Proštrnědník (2001, 21, 39, 77), přičemž v současné době jsou nálezy z tohoto sídliště považovány většinou za starobronzové.

a místy se i křížící rýhování, doložené na jednom zlomku (obr. 7:9), což je prvek ve starší době bronzové obvyklý.

Kromě keramiky bylo při výzkumu nalezeno i několik kamenných artefaktů – kamenná žulová podložka z objektu 8/05 (obr. 8:2) a pak několik otloukačů (obr. 8:1). Jedná se o univerzální nástroje, kterých bývá na pravěkých sídlištích nacházeno značné množství. Je příznačné, že většina z býšovských otloukačů byla nalezena ve výplni nebo těsně nad objektem 8/05, v němž byla zjištěna i výše zmíněná podložka; snad lze tedy v tomto případě uvažovat o společném použití k roztírání či drčení obilí či jiných produktů.

Zejména v okolí objektu 1/05, v sondách A a 13/05, bylo nalezeno větší množství mazanicových hrudek, které však byly bohužel amorfní, a nelze z nich proto vyvozovat žádné závěry o případných nadzemních konstrukcích.

Na základě provedeného rozboru artefaktů lze rovinné sídliště v Býšově jednoznačně zařadit do starší doby bronzové, artefakty z jiných pravěkých období zde nebyly nalezeny (pomineme-li jeden sporný nález kamenného křemencového odštěpku z vrstvy 12001, který snad může být intruzí ze střední doby kamenné, vyloučit ovšem nemůžeme ani jeho starobronzové stáří). V rámci starší doby bronzové však nelze, vzhledem k absenci jak kovových artefaktů, tak i celých keramických nádob, určit jeho přesnější chronologické vymezení.

Obr. 11. Býšov. Objekty 3, 7, 12 a 13/05. Foto O. Chvojka

Obr. 12. Býšov. Objekt 8/05. Foto O. Chvojka

SÍDELNĚ-TOPOGRAFICKÁ ANALÝZA

Sídliště v Býšově spadá do širší oblasti Vltavotýnska, která tvoří ve starší době bronzové jedno z center osídlení celého jihočeského regionu. Zejména v blízkosti řeky Vltavy je kumulováno několik desítek lokalit, které jsou přímo vázány na předpokládanou dálkovou komunikaci podél této řeky (Chvojka 2007, 30). Z blízkého okolí Býšova je dnes známo několik rovinných sídlišť i mohylových pohřebišť ze starší doby bronzové – příkladem jsou sídliště a pohřebiště v Křtěnově (Braun 1987, 95–96), ležící zhruba 3 km vzdušnou čarou od Býšova, sídliště u Litoradlic (Břicháček 1992, 87), vzdálené 4,5 km, nebo tři mohylová pohřebiště na katastru Litoradlic, ve vzdálenosti cca 3 až 3,5 km od Býšova (Woldřich 1884, 215–216; Hájek 1954, 130; Militký 1998, 94, č. 10–12). Nedávno učiněným ojedinělým nálezem bronzové jehlice se zdobenou kulovitou hlavicí, opatřenou šikmým otvorem, je naznačena také aktivita z mladší fáze starší doby bronzové v prostoru hradiště u Litoradlic (Fröhlich – Chvojka – Jiřík 2010, 81), známého dosud jen halštatskými a raně středověkými aktivitami (srov. Beneš – Michálek – Zavržel 1999, 76–77). Vzdálenost hradiště u Litoradlic od sídliště v Býšově je pouhých 3,5 km vzdušnou čarou. V blízkosti sídliště v Býšově byly zjištěny také hromadné nálezy kovových artefaktů, uvést lze zejména depot šesti sekeromlatů a jedné sekery z Křtěnova, depot žeber z Temelína (naposledy souhrnně Moucha 2005, 122, 159–160) a nebo nedávno objevený depot 74 žeber z Purkarce (Chvojka – Havlice 2009).

ZÁVĚR

Starší doba bronzová představuje pro jižní Čechy velmi významnou epochu, v níž je tento region po dlouhé době opětovně osídlen a kdy se stává důležitou spojnicí mezi alpskými ložisky mědi a podunajskými regiony na jihu s centrálními částmi Čech na severu. V jižních Čechách se vytváří stabilní osídlení, které vedle početných hrobových nálezů a depotů reprezentují především rovinná i výšinná sídliště. Většina z nich však dosud nebyla podrobněji zkoumána a ještě menší počet z nich byl zhodnocen a publikován. Věřme proto, že v tomto článku zveřejněné rovinné sídliště v Býšově budou v dohledné době následovat publikace dalších jihočeských lokalit tohoto období.

LITERATURA

- Beneš, A. 1988: Sídliště ze starší doby bronzové u Hostů, okres České Budějovice. Zpráva o předstihovém výzkumu za léta 1981–1985, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 5, 7–26.
- Beneš, A. – Michálek, J. – Zavřel, P. 1999: Archeologické nemovité památky okresu České Budějovice. Praha.
- Beneš, J. 1995: Erosion and accumulation processes in the late holocene of Bohemia, in relation of prehistoric and medieval landscape occupation. In: Kuna, M. – Venclová, N. (eds.), *Whither archaeology? Papers in honour of Evžen Neustupný*. Praha, 133–144.
- Braun, P. 1987: Křtěnov, *Výzkumy v Čechách 1984–1985*, 95–96.
- Břicháček, P. 1989: Týn nad Vltavou, *Výzkumy v Čechách 1986–1987*, 206.
- Břicháček, P. 1991: Hosty (district of České Budějovice) – an Enclosed Settlement of the Early Bronze Age. In: *Archaeology in Bohemia 1986–1990*. Praha, 90–94.
- Břicháček, P. 1992: Dobřejovice, Litoradlice, *Výzkumy v Čechách 1988–1989*, 28, 87.
- Erné, M. 2008: Pravěké kulturní souvrství jako archeologický pramen. *Památky archeologické – Supplementum* 20. Praha.
- Fröhlich, J. – Chvojka, O. – Jiřík, J. 2010: Nové ojedinělé nálezy kovových předmětů z doby bronzové v jižních Čechách, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 23, 73–90.
- Fröhlich, J. – Koppová, E. – Dreslerová, D. 2000: Myšenec, *Výzkumy v Čechách 1998*, 117–118.
- Hájek, L. 1954: Jižní Čechy ve starší době bronzové, *Památky archeologické* 45, 115–192.
- Chvojka, O. 2007: Současný stav poznání doby bronzové v jižních Čechách. In: Chvojka, O. – Krajc, R. (eds.), *Archeologie na pomezí. Sborník příspěvků ze semináře, České Budějovice 8. 11. 2007. Archeologické výzkumy v jižních Čechách – Supplementum* 4. České Budějovice, 29–55.
- Chvojka, O. – Havlice, J. 2009: Měděná žebra starší doby bronzové v jižních Čechách, *Památky archeologické* 100, 49–90.
- Kuna, M. a kol. 2004: *Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle*. Praha.
- Michálek, J. 1989: Nové mladoeneolitické nálezy z jižních Čech, *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 6, 43–58.
- Militký, J. 1998: Frühbronzezeitliche Gräber in Südböhmen. Zum Stand der Forschung. In: *Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen, 7. Treffen in Landau an der Isar. Rahden/Westf.*, 88–101.
- Moucha, V. 2005: *Hortfunde der frühen Bronzezeit in Böhmen*. Praha.
- Prostředník, J. 2001: Chamská kultura v západních Čechách. *Praehistorica* 25–26. Praha.
- Woldřich, J. N. 1884: Beiträge zur Urgeschichte Böhmens, 2. Theil, Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien 14, 200–220.
- Zavřel, P. 1996: Neue Entdeckungen zur Bronzezeit im Raum um České Budějovice und Český Krumlov. In: *Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen, 5. Treffen 21.–25. 6. 1995 in Sulzbach-Rosenberg. Espelkamp*, 52–59.
- Zavřel, P. 1997: Die Besiedlung des Budweiser Beckens vom Mesolithikum bis zur Völkerwanderungszeit. In: *Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen, 6. Treffen 12.–15. 6. 1996 in Hluboká nad Vltavou. Espelkamp*, 15–24.
- Zavřel, P. 2003: Hůry, *Výzkumy v Čechách 2001*, 82.

DIE SIEDLUNG AUS DER ÄLTEREN BRONZEZEIT IN BÝŠOV, KATASTRALGEBIET KNÍN, BEZ. ČESKÉ BUDĚJOVICE

Im Jahre 2005 wurde eine bis damaliger Zeit unbekannte Siedlung aus der älteren Bronzezeit (Abb. 1) binnen des Aufbaus eines Industriebetriebes bei dem Bauernhof und der ehemaligen Festung untersucht. Der Fundort befand sich auf dem sanften Nordhang über dem ehemaligen Wasserlauf in der Höhe von 458-459 m ü. NN (Abb. 2). Es wurde die Fläche von fast 220 m² mit 33 Sonden (Abb. 3), wo die Siedlungsschicht und einige eingetiefte Objekte festgestellt wurden, aufgedeckt. Die Mehrzahl von entdeckten Artefakten stammt aus der Siedlungsschicht, die sich auf der Fläche von zirka 30 × 25 m, d.h. ungefähr 750 m² ausgedehnt hat. Die Schicht war größtenteils 20–25 cm mächtig. Nur ausnahmsweise hatte sie mehr als 30 cm. Unter der Schicht wurden insgesamt 12 eingetiefte Objekte und 11 Pfahlgruben identifiziert, wobei manche von ihnen einen Teil von größeren eingetieften Objekten bildeten. Neben den gewöhnlichen Gruben sollten drei ausdrucksvolle Objekte erwähnt werden. Es handelt sich um das Objekt Nr. 1/05 mit drei Pfahlgruben beim südlichen Umfang (Abb. 4; 10), das abgesehen vom in der Umgebung entdeckten Lehmewurfsicher eine oberirdische Konstruktion aus Holz und Lehm hatte. Ebenfalls das Objekt Nr. 8/05 mit der Steinkumulation in seiner Verfüllung (Abb. 6; 12) ist interessant. Auf dem Grunde der Funde von einer Steinunterlage und einigen Abschlägern kann es als Herstellungsobjekt interpretiert werden. Es hängt vermutlich mit der Aufbereitung vom Getreide oder von anderen Produkten zusammen. Vermutlich die bedeutendste archäologische Situation wurde im Fall von Objekten Nr. 3, 7, 13 und von einigen kleineren Gruben zwischen ihnen enthüllt (Abb. 5; 11). Obwohl keine Heizungsanlage festgestellt wurde, kann es nicht ausgeschlossen werden, dass es sich um einen Rest des Wohnobjektes – einer Hütte mit dem sanft eingetieften Fußboden handelt (Objekt 7/05). Die Hütte wurde offenbar in einem Komplex (unter einem Dach? – vgl. Kumulationen von Pfahlgruben) mit dem Wirtschaftsobjekt (Objekt 3/05) verbunden. Im Fall von dieser Interpretierung gehört dieses Objekt zu einigen bisher publizierten Wohnobjekten in Südböhmen. Dank der archäologischen Untersuchung in Býšov wurde die zahlreiche Kollektion von Artefakten – vor allem von keramischen Bruchstücken (2097 St.) – gewonnen (Taf. 1). Die Rekonstruktion vom ganzen Gefäß war allerdings leider nicht möglich (Abb. 7). Weiter brachte die Forschung die Bruchstücke des Lehmewurfes sowie einige Steinartefakte (Abb. 8). Auf dem Grunde der Analyse der Funde kann die Siedlung in die ältere Bronzezeit datiert werden. Die nähere chronologische Bestimmung ermöglichten die entdeckten Artefakte nicht. Die Siedlung in Býšov wurde im Raum, der in der älteren Bronzezeit relativ dicht besiedelt wurde, situiert. Das breitere Moldauer Tal, wo sie war, bildete in damaliger Zeit zweifellos das Hinterland für einen bedeutenden Fernweg, der die Alpen- und Donauregionen mit den Zentralteilen Böhmens verband.

Abb. 1. Die Karte Südböhmens mit den Funden aus der älteren Bronzezeit. Der Pfeil bezeichnet die Lage des Fundortes Býšov

Abb. 2. Býšov. Die Einmessung der Fläche von der archäologischen Untersuchung der Siedlung aus der älteren Bronzezeit ist quer schraffiert

Abb. 3. Býšov. Die Einmessung von Sonden der archäologischen Untersuchung der Siedlung aus der älteren Bronzezeit

Abb. 4. Býšov. Die Sonde A, das Objekt Nr. 1/05

Abb. 5. Býšov. Die Kumulation von Gruben (Objekte Nr. 3, 7, 12 und 13/05) und von Pfahlpfosten, die vermutlich das Wohnobjekt bilden

Abb. 6. Býšov. Das Objekt Nr. 8/05 mit der Kumulation von Steinen

Abb. 7. Býšov. Die Auswahl aus keramischen Funden

Abb. 8. Býšov. Der Abschläger aus Quarzstein aus dem Objekt Nr. 7/05 und die Unterlage aus Granit aus dem Objekt Nr. 8/05

Abb. 9. Býšov. Die Gesamtansicht der untersuchten Fläche, der Bauernhof und die mittelalterliche Festung Býšov im Hintergrund

Abb. 10. Býšov. Das Objekt Nr. 1/05

Abb. 11. Býšov. Die Objekte Nr. 3, 7, 12 und 13/05

Abb. 12. Býšov. Das Objekt Nr. 8/05